

Kaligirang Kasaysayan sa Panahon ng Amerikano

Pangkalahatang-ideya

Matapos ang mahigit tatlong daang taon ng kolonyal na pamumuno ng mga Kastila, nagwagi ang mga Pilipino sa kanilang laban para sa kalayaan, na pormal na ipinahayag noong Hunyo 12, 1898, sa ilalim ng pamumuno ni Hen. Emilio Aguinaldo. Subalit, ito ay panandalian lamang dahil sa paglusob ng mga Amerikano na nagdulot ng Digmaang Pilipino-Amerikano, na nagtapos sa pagsuko ni Hen. Miguel Malvar noong 1903. Ang mga Pilipino ay naharap sa mga hamon sa kanilang kalayaan sa pagpapahayag at panitikan.

Mga Katangian ng Panitikan

1. Hangaring makamit ang kalayaan
2. Marubdob na pagmamahal sa bayan
3. Pagtutol sa kolonyalismo

Diwang Nanaig

1. Nasyonalismo
2. Kalayaan sa pagpapahayag
3. Paglawak ng karanasan
4. Paghanap at paggamit ng bagong pamamaraan

Impluwensya ng Amerikano

- Nagpatayo ng mga paaralan at binago ang sistema ng edukasyon.
- Pinaunlad ang kalusugan at kalinisan.
- Ipinagamit ang wikang Ingles at pinalahok ang mga Pilipino sa pamahalaan.

Mga Pahayagan

- El Grito del Pueblo (1900)
- El Nuevo Dia (1900)
- El Renacimiento (1900)

- Manila Daily Bulletin (1900)

Tatlong Pangkat ng Manunulat

1. Maka-Kastila

2. Maka-Ingles

3. Maka-Tagalog

Mga Dulang Ipinatigil

- Kahapon, Ngayon at Bukas – Aurelio Tolentino

- Tanikalang Ginto – Juan Abad

- Malaya – Tomas Remegio

- Walang Sugat – Severino Reyes

Panitikang Filipino sa Ingles

Ipinamalas ng mga kilalang manunulat tulad nina Jose Garcia Villa at Zoilo Galang ang kasiningan sa pagsulat sa Ingles, nagbigay-diin sa pagsasalin ng kulturang Pilipino sa ibang wika.

Panahon ng Paghahangad ng Kalayaan (1901-1942)

Nahati sa tatlong bahagi:

1. Panahon ng Paghahangad ng Kalayaan

2. Panahon ng Romantisismo sa Panitikan

3. Panahon ng Malasariling Pamahalaan

Romantisismo sa Panitikan

Naging mabisang kasangkapan ang romantisismo upang ipahayag ang mga damdamin ng pag-ibig at pagmamahal sa bayan. Ang mga kwento ay kadalasang umiikot sa buhay ng mga tao sa lalawigan at mga pangaral mula sa Kristiyanismo.

Samahan ng mga Manunulat

Itinatag ang mga samahan tulad ng Aklatang Bayan at Ilaw at Panitik na nagbigay-diin sa pagsusulong ng panitikan.

Tula at Nobela

- Tula: Sumikat ang romantismo sa mga tula, na ang mga makata tulad nina Jose Corazon de Jesus at Lope K. Santos ay nagbigay liwanag sa mga sulatin.

- Nobela: Ang mga nobela ay umunlad sa panahon ng Aklatang Bayan, na nagbigay-diin sa makabayang tema.

Dula at Dulaan

Ang mga manunulat ng dula tulad nina Severino Reyes at Patricio Mariano ay naglaan ng panahon sa pagbuo ng mga makabayang dulang Tagalog, kabilang ang sarsuwela.

Panahon ng Ilaw at Panitik

Nagsimula noong 1922 sa paglitaw ng Liwayway, na nagbigay ng pagkakataon sa mga manunulat na ipahayag ang kanilang mga gawa. Ang panitikan ay patuloy na umunlad sa kabila ng mga hamon.

Panahon ng Malasariling Pamahalaan

Sa ilalim ng pamumuno ni Manuel L. Quezon, ang mga Pilipino ay nagkaroon ng pagkakataong ipahayag ang kanilang panitikan, na nagbigay-diin sa makabayang tema. Ang mga akda ay nagpakita ng makulay na paglalarawan ng buhay at pagmamahal sa bayan.

Konklusyon

Ang panahon ng Amerikano ay puno ng hamon at pagkakataon para sa mga Pilipino sa larangan ng panitikan. Ang mga manunulat ay patuloy na nagbigay-diin sa kanilang pagmamahal sa bayan at pagnanais para sa kalayaan sa kabila ng mga hadlang na dulot ng kolonyal na pamumuno.